

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора педагогічних наук, професора

Тименка Володимира Петровича

на дисертацію Васкевич Ольги Євгенівни

«Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії

за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Актуальність обраної теми та її зв'язок з відповідними планами галузей наук. Згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти» (від 30 серпня 2024 р. № 1021) реформовано галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки». Виокремлено нову спеціальність В3 «Декоративне мистецтво і ремесла» та модернізовано спеціальність В2 «Дизайн». Виокремлено спеціальність В1 «Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво» (за Міжнародною стандартною класифікацією освіти це Audio-visual techniques and media production /Аудіовізуальні техніки та медіапродукція). Взаємозв'язок зазначених спеціальностей недостатньо досліджений.

Реформування мистецької освіти і дизайн-освіти вимагає формування міждисциплінарної компетентності у підготовці фахівців графічного дизайну, що виявляється в етнодизайні (фолк дизайні), мультимедійному етнодизайні. З-поміж сучасних трендів поступу графічного дизайну виокремлюється тенденція увиразнення національної специфіки дизайнерських проєктів, розвиток дизайну з урахуванням регіональних й локальних особливостей етнодизайну, графічного дизайну, ремісництва тощо, утвердження традиційних мистецьких технік, інновацій у сфері комунікацій, медіа,

реклами, застосування цифрових технологій у процесі дизайнерської діяльності.

Назріла потреба оновлення змісту, форм, методів, технологій підготовки викладачів графічного дизайну з урахуванням принципу тріадичності етнодизайну (фолк дизайну) та мультимедійного етнодизайну, що вимагають взаємозв'язку наукового мовлення у формулюванні проєктно-творчого задуму, художньо-образних емоцій в етнодизайнерських пропозиціях на площині та формотворчих предметно-перетворювальних дій у просторовому пошуковому макетуванні.

Актуальність дисертаційної роботи Ольги Васкевич полягає також у її спрямованості на зменшення суперечностей між теорією і практикою формування готовності викладачів графічного дизайну до застосування етнодизайну у професійній діяльності мистецьких коледжів, потребою у сучасному проєктно-творчому варіюванні типових зразків традиційних художніх виробів для серійного виробництва і недостатнім обґрунтуванням методів та наукових підходів до підготовки викладачів мистецьких коледжів з графічного етнодизайну – сучасного проєктно-творчого варіювання традиційних типових зразків художніх виробів для їх серійного виробництва як етнокультурної продукції.

Оскільки ці суперечності мають вплив на якість підготовки викладачів графічного дизайну, важливим є дослідження, спрямоване на їх вирішення, включаючи збалансування традицій та інновацій у підготовці магістрів графічного дизайну, спрямовуючи їх на становлення і розвиток українського національного дизайну і системи дизайн-освіти.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Наукова робота виконана відповідно до теми дослідження Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука «Теоретичні і методичні засади формування професійної компетентності з етнодизайну у студентів закладів вищої мистецької освіти»

(державний реєстраційний номер РК № 0119U001091), мета якої «обґрунтування, розроблення та апробація методичної системи формування професійної компетентності з етнодизайну у майбутніх дизайнерів і художників декоративно-прикладного мистецтва». Зазначена мета НДР Академії імені Михайла Бойчука конкретизувалася завданнями, що подані у звітах ректора Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну (2020-2022 рр.), а саме: «вирішити проблему обґрунтування етнодизайну як перехідного виду проєктної творчості між декоративно-прикладним мистецтвом та національним дизайном, що зберігає власні етнічні особливості і має потенційні можливості для економічного, екологічного і етнокультурного розвитку історико-етнографічних регіонів України та потребує формування професійної компетентності з етнодизайну у студентів закладів вищої освіти мистецького профілю».

Тема дисертації була затверджена (протокол № 02/20-21 від 15 жовтня 2020 р.) та уточнена (протокол № 11/23-23 від 16 травня 2024 р.) рішенням вченої ради Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва та дизайну імені Михайла Бойчука.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність. Аналіз матеріалів дисертаційної роботи дає підстави для висновку щодо обґрунтованості та достовірності положень і висновків. Це підтверджується теоретико-методологічною обґрунтованістю вихідних положень дослідження, комплексним застосуванням наукових методів, апробацією та позитивними результатами впровадження матеріалів дисертації в дизайн-освітній процес. Аналіз основних положень змісту дисертації свідчить про досягнення здобувачкою мети і розв'язання висунутих завдань.

Анотація відображає зміст дисертації, висвітлює суттєві її аспекти та основні положення. Кількість та обсяг опублікованих праць засвідчує належну перевірку та впровадження основних результатів дослідження.

Матеріали дисертації пройшли необхідну апробацію, обговорювалися на науково-практичних конференціях різного рівня.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у здійсненні системного аналізу теорії і практики графічного етнодизайну, розробленні структурно-функціональної моделі формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну; в обґрунтуванні сукупності педагогічних умов, що є ефективними для формування досліджуваної якості у викладачів графічного дизайну.

До наукової новизни варто додати формулювання дисертанткою поняття готовності викладачів до етнодизайну: «готовність ґрунтується на ціннісному ставленні до професії графічного дизайнера, загальному розумінні етнодизайну як чинника етнічної ідентичності та спеціалізації в галузі графічного дизайну, систематичному розвитку технічних умінь та інтегративних професійних якостей, зорієнтованих на розвиток і збагачення знань про етнічний дизайн та історію графічного дизайну» (С. 70).

Практичне значення одержаних результатів дослідження. Практичне значення мають робоча програма «Етнодизайн» та методичний посібник «Самчиківський розпис» для магістрів, що призначені для впровадження у процес підготовки викладачів графічного дизайну як програмове і навчально-методичне забезпечення дисципліни вільного вибору студентів. Практичне значення має застосування методу індивідуальних дослідницьких проєктів з етнодизайну, що характеризується зануренням у світ народного мистецтва, налагодженням професійних зв'язків з народними майстрами, ознайомленням із сучасними центрами ремесел, взаємообміном презентацій з одногрупниками.

Особливого значення Ольга Євгенівна надає проєктній практиці: «На наш погляд, цікавим видом проєктної практики є майстер-класи від майстрів народної творчості України, розроблення мистецьких освітніх проєктів у

творчих майстернях, ремісничих осередках народної творчості декоративно-прикладного спрямування» (С. 98).

Отримані результати дослідження мають конкретне практичне значення, що сприяє подальшому розвитку графічного етнодизайну, поліпшенню підготовки викладачів та студентів, а також підвищенню якості освітнього процесу у мистецьких коледжах.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях. Результати дослідження Ольги Васкевич належним чином відображені в наукових публікаціях автора. Авторка дисертації опублікувала основні положення своєї роботи в низці статей у фахових наукових виданнях України та закордонних журналах. Це свідчить про належну апробацію матеріалів дисертації в науковій спільноті, що підкріплює їх наукову цінність. Опубліковані статті висвітлюють основні результати експерименту та його практичне значення, що дозволяє застосовувати результати дослідження в освітніх закладах України.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Дисертаційна робота є змістовно повноцінною, структурованою згідно з вимогами, завершеною науковою працею. Поставлені завдання виконано. Кожний розділ роботи відповідає визначеним цілям і завданням, а наукові результати підтверджуються критеріями: аксіологічним, когнітивним, діяльнісним (практичним, прагматичним) та їх показниками: 1) ціннісним ставленням до професії графічного дизайнера, мотивацією до використання етнодизайну у професійній діяльності та розумінням дизайну як елемента національної ідентичності; мотивацією до використання потенціалу мистецтва та дизайну, пошуком можливостей розвитку графічного етнодизайну у формальній, неформальній та інформальній освіті; оновленням змістового контенту на основі історії розвитку етнодизайну, спрямованістю на інтелектуальний саморозвиток у процесі графічного етнодизайну; 2) володінням професійними знаннями з графічного дизайну, історією виникнення розпису, регіональних

особливостей розписів, міцністю знань з дизайну та колористики, етнодизайну і теорії графічного дизайну в промисловому секторі, рекламі, медіа тощо, включаючи постійне оновлення знань; 3) пріоритетним використанням практико-орієнтованих педагогічних методів, сформованістю технічних навичок застосування етнодизайну, володінням навичками використання цифрових технологій та здатністю до самооцінювання; впровадженням програмового і навчально-методичного забезпечення з етнодизайну, здатністю до застосування теоретичних та історичних аспектів декоративного мистецтва та графічного дизайну у проектно-художній творчості.

Заслуговує на увагу третій розділ, у якому авторка подає результати педагогічного експерименту та статистичні дані, що підтверджують ефективність запропонованої методики.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. У цілому позитивно оцінюючи наукове і практичне значення результатів дослідження, висловлюємо зауваження та пропозиції щодо оформлення наукової роботи:

1. У структурно-функціональній моделі формування готовності викладачів графічного дизайну до застосування етнодизайну у професійній діяльності бажано було б візуально виокремити показники критеріїв.

2. У додатку Ж доцільно було б проілюструвати результат виконання практичного завдання однієї із тем робочої програми «Етнодизайн».

3. У підрозділі 1.3. Сутність і структура готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах на ст. 57–58 детально аналізується сутність понять «компетентність» і «компетенції». Проте теоретичному аналізу взаємозв'язку структури готовності викладачів до етнодизайну і професійної компетентності з етнодизайну достатньої уваги не приділено.

4. Методичний посібник «Самчиківський розпис» (додаток Є) пропонуємо удосконалити продукцією графічного етнодизайну, що дозволить зберігати і творчо варіювати декоративний розпис з використанням сучасного

графічного дизайну (в т.ч. з використанням комп'ютерних програм Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, CorelDRAW, GIMP).

Висловлені зауваження носять рекомендаційний характер і не знижують наукової новизни і практичної значущості результатів дослідження.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Васкевич Ольги Євгенівни «Формування готовності викладачів графічного дизайну до професійної діяльності в мистецьких коледжах засобами етнодизайну» є закінченим дослідженням, сукупність теоретичних та практичних результатів якого розв'язує сформульовану у темі наукову проблему. Дисертаційна робота за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною відповідає профілю разової спеціалізованої вченої ради, «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, зі змінами внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів від 19 травня 2023 № 502), а її авторка, Васкевич Ольга Євгенівна, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

Офіційний опонент:
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри дизайну Відкритого
міжнародного університету розвитку людини
«Україна»

Володимир ТИМЕНКО

УНІВЕРСИТЕТ "УКРАЇНА"

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

ЗАСВІДЧУЮ

Засв. кер. ко. рек. ун-ту
арх. арх. роб.

Handwritten signature of Volodymyr Tymenko in blue ink.

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 09:14:54 19.02.2025

Назва файлу з підписом: Відгук_Тименко В. П..pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 333.9 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Відгук_Тименко В. П..pdf
Розмір файлу без підпису: 341.6 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ТИМЕНКО ВОЛОДИМИР ПЕТРОВИЧ
П.І.Б.: ТИМЕНКО ВОЛОДИМИР ПЕТРОВИЧ
Країна: Україна
РНОКПП: 1964406030
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 09:17:51
19.02.2025
Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000C567420149220106
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)
Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.02.05 13:00